

Přístupnost potřebuje profesionalitu – textový prepis

Príspevok bol prednesený na konferencii [Prístupne 2023](#) - nulteji konferencii o digitálnej prístupnosti

Prednášateľ: Lukáš Hosnedl, Středisko Teiresiás Masarykovy univerzity, ČR

Dátum: 18.5.2023

Dobrý den, děkuju za slovo, zdravím všechny. Středisko Teiresiás Masarykovy univerzity nebo taky celým názvem Středisko pro pomoc studentům se specifickými nároky je celouniverzitní pracoviště, který, jak název napovídá, podporuje technicky, administrativně v průběhu studia, v průběhu zkoušek, se sháněním studijních materiálů a podobně, studenty se specifickými potřebami, ať už je to zrakový, sluchový, pohybový nebo jiný hendikep a já v rámci aktivit střediska spolupracuju a dneska tady zastupuju zejména projekt Théseus, což je jedna z aktivit střediska Teiresiás, s mimoakademickým přesahem.

Snažíme se být v kontaktu hlavně s vývojáři a poskytovat jim právě tak, jak říkal Peter, zpětnou vazbu, spolupracovat s nimi dlouhodobě na zpřístupňování jejich produktů, jejich webů, aplikací. Taky naším cílem není poskytnout nějaký audit, nějakou závěrečnou zprávu a tím to považovat za hotové, ale naším cílem je skutečně dlouhodobá spolupráce s vývojáři, a to, aby docílili nějakých skutečných změn, skutečných úprav svého webu pro jeho lepší zpřístupnění.

Legislativa a přístupnost

No a právě o přístupnost jako takovou začíná být poslední dobou větší zájem než dřív. Ať už ze strany vývojářů, tak i ze strany třeba institucí veřejné správy. V neposlední řadě právě kvůli chystané, neustále aktualizované legislativě, ať už to bude třeba ten zmiňovaný evropský zákon o přístupnosti - European Accessibility Act, který by měl vstoupit v platnost v červnu 2025 nebo už platná směrnice o přístupnosti webového obsahu a podobně.

Takže my se z těchto důvodů snažíme a taky proto, že v češtině zatím o digitální přístupnosti není tolik důvěryhodných, relevantních, konzistentních zdrojů, které by vycházely z hodnověrných pramenů. To jsou všechno důvody, proč my se snažíme aktivně tomuhle napomocť a poskytovat zdroje, ze kterých se lze vzdělávat, ať už pro veřejnost, anebo v neposlední řadě i sami v rámci týmu.

Naším zakladatelem a vedoucím týmu je Radek Pavlíček, který se digitální přístupností zabývá už víc než 25 let a zároveň je držitelem několika certifikátů od Mezinárodní asociace specialistů na přístupnost, konkrétně WAS - Web Accessibility Specialist, CPWA, což je Certified Professional in Web Accessibility a ještě třetího CPACC - Certified Professional in Accessibility Core Competencies. Proto máme v tomhle směru velmi dobré odborné zázemí.

Články na stránkách projektu Théseus

Na blogu našeho projektu, na stránkách theseus.cz v sekci Blog už teď můžete nalézt řadu informativních článků, pokud vás téma zajímá a třeba téma certifikace a proč se nechat certifikovat, proč se případně stát členem Mezinárodní asociace specialistů na přístupnost. Na našem blogu k tomu najdete řadu relevantních článků, které vám poskytnou všechny důležité informace, které potřebujete vědět v základu, abyste mohli zodpovědně zvážit, jestli a proč se do certifikace pouštět. Proč potvrdit své znalosti z oblasti přístupnosti IAAP certifikátem? Tady je článek, který má dvě části.

A protože my sami jako Středisko Teiresiás jsme taky členskou organizací IAAP, tak u vybraných webinářů tam, kde to lze a kde to dává smysl, se snažíme poskytovat zároveň jejich simultánní tlumočení do češtiny, anebo alespoň titulky a textový přepis. Z poslední doby to byl třeba webinář Přístupné dokumenty, kde hovořili experti na přístupnost zabývající se touto tematikou, Annika Valtari z Eficode Oy a Peter Kemeny, který je konzultantem přístupnosti pro organizaci Funka, se kterou taky spolupracujeme. Vše, co potřebujete vědět o členství v IAAP a IAAP certifikátech, další zajímavý článek, který bych doporučil k téhle oblasti.

[Konference S Théseem bez překážek 2022](#)

Další vzdělávací aktivita, která byla zaměřená na širokou veřejnost, byla konference S Théseem bez překážek 2022, byl to její první ročník, byla to vlastně první online československá konference o digitální přístupnosti. Myslím si, že svým zaměřením a programem je vlastně dost podobná téhle konferenci, která tady teď probíhá - Přístupne 2023 - a jsem rád, že takových akcí už vzniká víc a že teď i na Slovensku.

[Co by měl splňovat kvalitní konzultant pro přístupnost?](#)

Další velmi důležitý článek, který by chtěl doporučit, protože v naší praxi se nezdálo by že někdo, byť třeba s těmi nejlepšími úmysly, ale kdo není členem žádné organizace, nějaké zastřešující nebo odborné, tak je sám jednotlivcem, konzultantem pro přístupnost na vlastní pěst, který dost často prezentuje svoje požadavky na přístupnost pouze na základě toho, že má sám nějaké třeba zdravotní postižení a že se domnívá, ale skutečně se to fakt upřímně domnívá, že to vlastně stačí a že tím pádem jakoby tomu přece rozumí dobře. Tak tady v článku, který sice není z webu Thésea, ale z blogu poslepu.cz, který je osobním blogem Radka Pavlíčka, ale přispívá na něj i řada jeho spolupracovníků, včetně nás z projektu Théseus, tak v tomto článku jsou uvedeny podle mě velice dobré důvody, který by měl každý znát, kdo se chce zabývat přístupností, co by měl splňovat takový kvalitní konzultant pro přístupnost, a jak teda poznáte takového, kterého byste si měli anebo neměli vybrat.

A jak se můžete dočíst tady v závěru, ve shrnutí, tak by měl v ideálním případě být certifikovaný od IAAP, anebo srovnatelným odborným způsobem, což je důvod, proč i my, členové týmu Thésea, se teď aktivně věnujeme kurzům od Deque University a doufejme, že v nejbližší době taky zvažujeme velmi intenzivně IAAP certifikaci. Neměl by stavět svou odbornost pouze na svém zdravotním postižení. Jo, to je to, o čem jsme mluvili. Samozřejmě je ideální, když člověk nějaký hendikep má, ale zároveň ho může spojit, tu svoji žitou zkušenost každodenní, s těmi odbornými znalostmi a zkušenostmi a propojit to do jednoho celku, aby to nebyla jenom teorie a aby to nebyl ani jednostranný pohled těch svých potřeb, té svojí cílové skupiny, ale komplexnější. Měl by detailně znát a brát v potaz potřeby jednotlivých skupin uživatelů.

Měl by být schopen zasazovat svá doporučení do kontextu a umět najít optimální řešení. To znamená, i když na webu, dejme tomu, veřejné knihovny, Ministerstva vnitra, anebo jenom nějaké malé školky, na vesnici, na všech těch webech najdu třeba podobné bariéry, budu od nich mít podobné požadavky stran přístupnosti, ale samozřejmě každá z těchto těch organizací má jiné možnosti, jiný rozpočet, jiné lidské zdroje na to, aby bylo reálné po nich to chtít všechno najednou.

Takže opět se vlastně překrýváme nebo souzníme s tím, co říkal přede mnou Peter, že je potřeba taky stanovovat priority, možná nějaký plán dlouhodobého zpřístupňování webu tak, aby se dalo dosáhnout aspoň dílčích výsledků, postupně krok za krokem.

Portál Pélion

Další významnou aktivitou, kterou středisko dělá pro osvětu vzdělávání v oblasti přístupnosti je portal-pelion.cz, což je dnes už dost rozsáhlý vzdělávací web určený primárně pro uživatele asistivních technologií se zrakovým postižením. Smyslem bylo, protože opět těch zdrojů jak by se sami vlastní uživatelé mohli naučit dobře a efektivně používat svoje asistivní technologie, jich opět do té doby nebylo tolik, anebo mohlo být poměrně obtížné je hledat, mohli být navíc na různých místech, tak Portál Pélion se snaží vlastně sdružovat všechny tyhleto zdroje, články, typy, informace na jednom místě. Od svého vzniku v roce 2017 už vlastně v tuto chvíli má - poslední statistiky byly k loňskému září - už má přes 587 článků, které přibývají s frekvencí dvakrát až třikrát týdně od více než 34 autorů nebo redaktorů, kteří jsou sami uživateli technologií, sami mají zrakové postižení.

Konference Agora

Pélion úzce souvisí s další aktivitou, což je konference Agora. Její poslední běh proběhl teď poslední víkend 13. a 14. května v Brně. A to se vždycky jedná o sérii příspěvků a přednášek a workshopů zaměřených právě na novinky v asistivních technologiích pro zrakově postižené a na typy, možnosti a v neposlední řadě praktické ukázky, jak je efektivně používat, kdy se uživatelé mohou sami na workshopech přesvědčit a naučit se ty pomůcky, technologie a novinky využívat. Většinou se materiály z workshopu na Agoře posléze objeví na Pélionu, aby si je mohli přečíst i ti, kdo se třeba Agory zúčastnit nemohli.

IAAP EU Accessibility Event 2023

A protože mě začíná velice tlačit čas, tak už jenom skutečně telegraficky ještě několik dalších aktivit. Evropská pobočka Mezinárodní asociace specialistů na přístupnost IAAP EU bude 13. a 14. června pořádat hybridní událost v Amsterdamu, ale i online - IAAP EU Accessibility Event 2023 - na které my jako jeden z výstupů projektu Théseus nabídneme simultánní tlumočení do češtiny, čímž si vás dovoluji srdečně pozvat na tuhleto akci, kde se vlastně tématicky bude hovořit o přístupnosti, ať už o legislativě, přes přístupnost zaměstnávání nebo v pracovním prostředí, přes právě třeba se teď vynořující technologie, umělou inteligenci a podobně a součástí této akce bude skutečně řada dalších zajímavých příspěvků a panelových diskuzí.

Podcast bez bariér

V neposlední řadě bych ještě upozornil na podcast Bez bariér, který letos začali připravovat Radek Pavlíček s Ondřejem Pohlem z ACTUM Digital, který je taky certifikovaným specialistou na přístupnost. Tento podcast je určen komukoliv, od vývojářů, přes třeba studenty UX dizajnu až po všechny ostatní, kteří se o digitální přístupnost nějakým způsobem zajímají a bude se postupně snažit v pozdějších epizodách se samotnými uživateli se zdravotním postižením spřístupňovat tematiku přístupnosti, takže jakoby osvětlovat tenhleto obor více interaktivní a mluvenou formou. Těch aktivit nabízíme víc, je jich celá řada, takže doporučuju, pokud vás to zajímají víc do hloubky, abyste se s nimi seznámili víc na zmiňovaných webech theseus.cz, poslepu.cz, portal-pelion.cz a na všech dalších uvedených kanálech. A doufám a věřím, že se třeba na některé z akcí, které chystáme, o kterých jsem mluvil, setkáme znovu. Děkuju za pozornost, předávám slovo.

Lukáš Hosnedl

hosnedl@teiresias.muni.cz